



richting de evenwichtsrente beter dan het is, want dit renteniveau is niet waar te nemen. Centrale bankiers sturen dus naar een onzichtbaar doel, dat ook nog eens beweegt.

De recente geschiedenis biedt waardevolle lessen over de wijze waarop excessen zijn ontstaan. Denk daarbij aan de Amerikaanse huizenmarkt tot 2007 of de ICT-sector nog geen decennium daarvoor. Critici wijzen naar monetair beleid. Een deel van het gecreëerde geld heeft destijds zijn weg gevonden naar sectoren die onhoudbare proporties aannamen. En toen de zeepbellen knapten, stonden centrale bankiers al snel klaar met nieuwe maatregelen die ook weer neveneffecten teweegbrachten.

VERBORGEN RISICO'S

Waar de lage rente vandaan komt, is dus voer voor discussie, feit is

IS HET HUIDIGE RENTENIVEAU NATUURLIJK OF KUNSTMATIG, DAT IS DE VRAAG

dat het al enige tijd aan de gang is. En dat heeft, naast problemen in bijvoorbeeld de pensioensfeer, tevens diverse gedragsveranderingen teweeggebracht. De lage rente maakt schulden dragelijker en zet aan tot extra lenen.

Toch kan de lage rente ook aanzetten tot extra sparen. In principe verwacht je dat – wanneer sparen meer kost dan het oplevert – je liever geld uitgeeft, rekeningen snel betaalt en facturen laat int, maar het zorgt er ook voor dat je meer geld opzij moet zetten om spaardoelen te realiseren. Iemand die enkele jaren geleden periodiek geld opzijzette, voor bijvoorbeeld een mooie reis, een nieuw interieur of een nieuwe auto, ging ervan uit dat het geld met een bepaald rentepercentage aangroeide. Dit rendement zorgt ervoor dat het eindkapitaal meer bedraagt dan de totale inleg.

Maar de gedaalde rente leidt ertoe dat de eerdere prognose niet uitkomt. Je moet meer geld opzijzetten of langer sparen. Of meer risico nemen natuurlijk, maar dan is van sparen geen sprake meer.

De nieuwe methodiek voor de berekening van de Nederlandse vermogensrendementsheffing spoort beleggers eigenlijk ook aan om meer risico te nemen. En daarbij maakt de fiscus een onderscheid op basis van de hoogte van iemands vermogen. In het stelsel dat dit jaar is ingegaan, zit – gezien de rekenrendementen – de aanname dat mensen met een groter vermogen meer risico nemen. Toch is dat allerminst zeker. Denk bijvoorbeeld aan iemand die zelf moet zorgdragen voor zijn pensioen. Het is dan gebruikelijk om vlak voor de einddatum het vermogen minder risicovol te beleggen.

'GEGARANDEERD RENDEMENT'

Als mogelijk alternatief voor de lage spaarrente en voor de risico's van de financiële markten, spiegelen partijen graag een hoge 'vaste rente' of 'gegarandeerd rendement' voor. De VEB ontvangt regelmatig vragen van haar leden over dit soort beleggingsproposities.

Vaak zijn dit niet-beursgenoteerde beleggingen die buiten AFM-toezicht vallen. Het is dan altijd goed om na te gaan wat de risico's en kosten van de belegging in kwestie precies zijn. Garanties bij beleggingen zijn helaas al te vaak boterzacht gebleken.

De lage rente brengt dus verschillende risico's met zich mee. Voor overheden is de lage rente meestal niet slecht. Ondanks eerdere kritiek op de lage rente kan het Donald Trump – gezien de Amerikaanse schuldenberg – in de kaart spelen. Maar zolang de lage rente kunstmatig is, kunnen maatregelen die goed bedoeld zijn, op termijn toch slecht uitpakken.

